

PELI KLINIKKA

**”TUNNISSA MENI
1500€”**

**ULKOMAILLE PELAAMINEN
RAHAPELIONGELMIIN APUA
HAKENEIDEN JOUKOSSA**

MARIA HEISKANEN, INKA SILVENNOINEN, SANNI NUUTINEN,
TUOMAS HALLAMAA, JOUNI SAARELAINEN & CORINNE BJÖRKENHEIM

”Mainosten vuoksi eksyin sivuille ja sain ilmaiskierroksia. Jäin koukkuun heti kun sain aluksi isompia voittoja. Myöhemmin voittoja ei enää tullut mutta jatkoin talletuksia. Pelitilien sulkeminen oli tosi vaikeaa ja silti tuli mainoksia koko ajan.”

JOHDANTO

Suomessa Veikkauksella on yksinoikeus rahapeliä järjestämiseen ja mainostamiseen. Suomalaisilta ei ole kuitenkaan estetty rahapeliä pelaamista verkon välityksellä ulkomaisten nettikasinoitten sivuilla. Online Casino City:n mukaan maaliskuussa 2019 oli saatavilla 555 kasinosivustoa, joilla voi pelata Suomesta, suomeksi ja euroilla.¹ Myös mainostamisen valvonta on vaikeaa. Euroopan maissa on tehty muutoksia rahapeliä järjestämiseen viime vuosina. Esimerkiksi Ruotsissa siirryttiin nettipelaamisen osalta monopolista lisenssimalliin vuoden 2019 alussa. EU-maista 18 on estänyt ulkomaille pelaamisen joko IP- tai maksurajoituksia käyttäen.²

Rahapeliin apua ja tukea tarjoavissa palveluissa kohdataan ja autetaan ihmisiä, joiden elämäntilanne on mutkistunut myös ulkomaisten kasinoiden järjestämien nettipeliä vuoksi. Niin sanotut pelipiste- tai kivijalkapelit ja Veikkauksen nettipelit aiheuttavat yhtä lailla ongelmia, ja saattavat myös olla ulkomaisille sivuille siirtyneiden pelaajien ongelmien taustalla. Tässä katsauksessa kartoitetaan, millaisista rahapeleistä on aiheutunut ongelmia auttavien palvelujen piirissä olevilla. Eryityisesti keskitytään ulkomaiseen nettipelaamiseen. Tavoitteena on tuoda lisätietoa tilanteesta, jossa Suomessakin selvitetään ja pohditaan ulkomaille pelaamisesta aiheutuvia haittoja ja sen mahdollista rajoittamista.

Kysely rahapelaamisen ympäristöistä toteutettiin Peliklinikalla³ ja Pelirajat'on-vertaisryhmissä alkuvuodesta 2019. Kyselyssä kysyttiin neljä kysymystä: ensimmäisessä pyydettiin arvioimaan, millaiset pelit vastaajalle ovat aiheuttaneet ongelmia (Veikkauksen kivijalkapelit, Veikkauksen nettipelit ja ulkomaiset nettirahapelit), toisessa kysyttiin kuinka monta aktiivista pelitiliä vastaajalla on ja lopuksi pyydettiin vastaamaan avoimiin kysymyksiin, jos vastaaja oli pelannut muita kuin Veikkauksen pelejä internetissä. Kyselyyn sai vastata joko nettilinkin kautta tai paperisella lomakkeella. Vastauksia saatiin 258 kappaletta, joista 126 Peliklinikalta ja 132 Pelirajat'on-vertaisryhmistä.⁴

¹ <http://online.casinocity.com/>

² Hörnie et al. (2018): Evaluation of regulatory tools for enforcing online gambling rules and channeling demand towards controlled offers. Final report, European Commission. <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6bac835f-2442-11e9-8d04-01aa75ed71a1/language-en>

³ Peliklinikka on Helsingissä sijaitseva rahapeliin tukea ja hoitoa tarjoava palvelukokonaisuus. Kyselyä mainostettiin Peliklinikan avohoidossa, Peluurin sähköisissä palveluissa ja tieto- ja tukipiste Tiltissä.

⁴ Kyselyn toteuttamisesta, rajoituksista ja eettisistä kysymyksistä on laajemmin tietoa ja pohdintaa koko raportissa, joka on julkaistu tämän katsauksen ohessa. Kiitämme lämpimästi kaikkia kyselyyn vastanneita ja sen keräämiseen osallistuneita.

TULOKSET

Kaikkien kolmen peliympäristön (Veikkauksen pelit kivijalassa, Veikkauksen nettipelit, ulkomaiset nettirahapelit) kohdalla oli neljä vastausvaihtoehtoa: en ole pelannut, ei ole aiheuttanut ongelmia, on aiheuttanut joitakin ongelmia, on aiheuttanut paljon ongelmia.

KUVA 1: Osuudet kaikista vastanneista, joilla nämä pelit ovat aiheuttaneet joitakin tai paljon ongelmia.

VEIKKAUKSEN KIVIJALKAPELIT

VEIKKAUKSEN PELIT KIVIJALASSA	N	Kaikista kyselyyn vastanneista, % (N = 258)
En ole pelannut	12	4,7
Ei ole aiheuttanut ongelmia	62	24,0
On aiheuttanut joitakin ongelmia	67	26,0
On aiheuttanut paljon ongelmia	113	43,8
YHTEENSÄ	254	98,4
Puuttuu	4	1,6

TAULUKKO 1. Veikkauksen pelit kivijalassa.

Noin neljäsosalle vastaajista Veikkauksen kivijalkapelit olivat aiheuttaneet joitakin ongelmia ja noin 44 prosentille paljon ongelmia. Alle viisi prosenttia tähän kyselyyn vastanneista ei ollut pelannut Veikkauksen kivijalkapelejä ja noin neljännekselle Veikkauksen kivijalkapelit eivät olleet aiheuttaneet ongelmia.

VEIKKAUKSEN NETTIPELIT

VEIKKAUKSEN NETTIPELIT	N	Kaikista kyselyyn vastanneista, % (N = 258)
En ole pelannut	30	11,6
Ei ole aiheuttanut ongelmia	58	22,5
On aiheuttanut joitakin ongelmia	87	33,7
On aiheuttanut paljon ongelmia	74	28,7
YHTEENSÄ	249	96,5
Puuttuu	9	3,5

TAULUKKO 2. Veikkauksen nettipelit.

Veikkauksen nettipelit olivat aiheuttaneet joitakin ongelmia noin kolmannekselle vastaajista ja paljon ongelmia vähän alle kolmasosalle. Veikkauksen nettipelejä ei ollut pelannut noin 12 prosenttia ja Veikkauksen nettipelit eivät olleet aiheuttaneet ongelmia noin 23 prosentille.

ULKOMAISET NETTIRAHAPELIT TAI PAF

ULKOMAISET NETTIRAHAPELIT TAI PAF (mikä tahansa muu kuin Veikkauksen pelisivusto; esim. Unibet, Betsson, Casinohuone, Mr. Green, SuomiCasino jne.)	N	Kaikista kyselyyn vastanneista, % (N = 258)
En ole pelannut	38	14,7
Ei ole aiheuttanut ongelmia	7	2,7
On aiheuttanut joitakin ongelmia	12	4,7
On aiheuttanut paljon ongelmia	193	74,8
YHTEENSÄ	250	96,9
Puuttuu	8	3,1

TAULUKKO 3. Ulkomaiset nettirahapelit.

Ulkomaiset nettirahapelit tai PAF olivat aiheuttaneet joitakin ongelmia noin viidelle prosentille vastaajista ja paljon ongelmia noin kolmelle neljästä vastaajasta. Vain 15 prosenttia ei ollut pelannut näitä pelejä ja vähän alle kolmelle prosentille ne eivät olleet aiheuttaneet ongelmia. On mahdollista, että vastaajat ovat tulkinneet vastausvaihtoehdon ”paljon ongelmia” taloudelliseksi ongelmiksi, ja siksi tämän pelityypin kohdalla korostuu viimeinen vaihtoehto.

PELITILIT

PELITILIEN MÄÄRÄ	N	%
Ei yhtään	39	15,1
1-5	126	48,8
6-10	42	16,3
11-20	23	8,9
21-50	15	5,8
Yli 50	6	2,3
En osaa sanoa	7	2,7
	258	100,0

TAULUKKO 4. Pelitilien määrä vastaushetkellä tai juuri ennen pelaamisen lopettamista.

15 prosentilla vastaajista ei ollut yhtään pelitiliä. Noin puolella vastaajista oli 1–5 pelitiliä (48,8 %). Noin 16 prosentilla oli 6–10, noin yhdeksällä prosentilla 11–20, noin kuudella prosentilla 21–50 ja pienellä osalla (2,3 %) oli yli 50 pelitiliä. Osalla apua hakevista rahapelaajista on siis yhteensä jopa kymmeniä eri pelitilejä.

Vastaajista noin neljänneksellä on ollut yksi ongelmia aiheuttava pelimuoto, reilulla kolmanneksella kaksi ja lähes 40 prosentilla kaikki kolme kysyttyä pelimuotoa olivat aiheuttaneet ongelmia. Noin 12 prosentille vastaajista vain kivijalkapelit ovat aiheuttaneet ongelmia ja samalle osuudelle vain ulkomaiset tai PAF:n nettirahapelit ovat aiheuttaneet ongelmia. Veikkauksen nettipelit ovat ainoana pelimuotona ongelmien taustalla noin yhdellä prosentilla vastaajista.”

PELAAMISEN SYYT JA TAVAT

Kahdella avoimella kysymyksellä kartoitettiin millaisia pelejä vastaajat ulkomaisilla tai PAF:n sivustoilla pelaavat ja miksi he olivat aloittaneet näillä sivuilla pelaamisen. Lähes 60 prosenttia oli kirjoittanut ensimmäiseen kysymykseen jollain ilmauksella pelaavansa rahapeliautomaatteja. Muita yleisiä pelimuotoja olivat vedonlyönti ja kasinopelit.

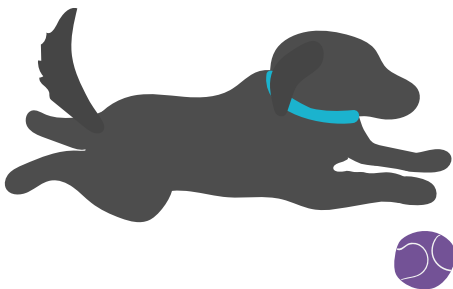
Toisessa avoimessa kysymyksessä kysyttiin syitä ulkomaisilla tai PAF:n sivuilla pelaamisen aloittamiseen. Eniten mainintoja sai suuremmat voitot ja panokset tai paremmat kertoimet (mainittiin jollain ilmaisulla 95 kertaa vastauksissa). Jättipotit houkuttelevat ja todelliset tai kuvitellut paremmat voittomahdollisuudet saavat kokeilemaan uusia sivustoja. Myös laajempi pelivalikoima (50 mainintaa) ja pelien ominaisuudet (34 mainintaa) saivat paljon mainintoja. Pelejä kuvattiin ”paremmiksi”, visuaalisesti hienommiksi, houkuttelevammiksi ja mukaviksi pelata. Ulkomaiset peliyhtiöt tarjosivat etuja ja bonuksia, jotka saivat vastaajat siirtymään pelaamaan heidän pelejään. Talletusbonukset, bonuskierrokset, ilmaisapelit, VIP-ohjelmat ja muut asiakasedut mainittiin syiksi siirtyä ulkomaiden nettikasinoiden asiakkaiksi (48 mainintaa). Helppous (36 mainintaa) oli yleisin ominaisuus, jota vastaajat olivat arvostaneet ulkomaille siirytessään. Helppous viittasi siihen, että ulkomaisille sivuille siirtyminen ja pelitilin avaaminen olivat helppoa. Mainonta, esimerkiksi ja ensimmäiset voitot (24 mainintaa) olivat olleet myös monella kimmokkeena ulkomaisilla sivuilla pelaamisen aloittamiseen. Mainoksia näkyi sähköpostissa ja sosiaalisessa mediassa tai tuttu tai ystävä oli voittanut nettikasinolta. Osalla vastaajista Veikkauksen pelirajoitukset* olivat tulleet vastaan (11 mainintaa), ja he olivat sen jälkeen siirtyneet muille sivuille. Osassa vastauksia oli luettavissa myös selvää vastakkainasettelua Veikkaukseen (15 mainintaa), kun kuvattiin ettei Veikkauksen pelit kiinnostaneet tai että Veikkauksen sivuilla ei ”kannattanut” pelata.

Kolmas avoin kysymys kuului ”haluatko kertoa lisää tästä aiheesta”. 80 vastaajaa oli kirjoittanut tähän kohtaan jotakin. Vastaukset liittyivät ulkomaiden pelien laajaan tarjontaan, syihin siirtyä ulkomaisille sivuille, netissä pelattavien rahapelien riskeihin ja velkaantumiseen, rahapeliongelman kuvauksiin, oman pelaamisen hallinnan työkaluihin tai järjestelmän vastuullisuuteen, Veikkauksen peleillä aloittamiseen sekä siihen ettei pelaa netissä.

Laajan tarjonnan osalta vastaajat kuvasivat kuinka aina löytyy uusia pelisivuja vaikka vanhoja tilejä sulkee, ja että tarjonnan ollessa suurta ja uusien tilien luomisen helppoa tuntuu vaikealta lopettaa pelaamista tai pitää pelitilin määrää pienenä. Moni oli kuvannut netissä pelattaviin rahapeleihin liittyviä riskejä, erityisesti suurten häviöiden osalta ja sitä kuinka pelit koukuttavat helposti. Jotkut olivat siirtyneet ulkomaille pelaamaan voittaakseen enemmän rahaa, jotta saisivat pelaamisen aiheuttamat talousvaikeudet ratkaistua. Rahansiirtojen helppous ja nopeus, rahan arvon häviäminen ja pikavippien suuri tarjonta mainittiin talousongelmien aiheuttajiksi.

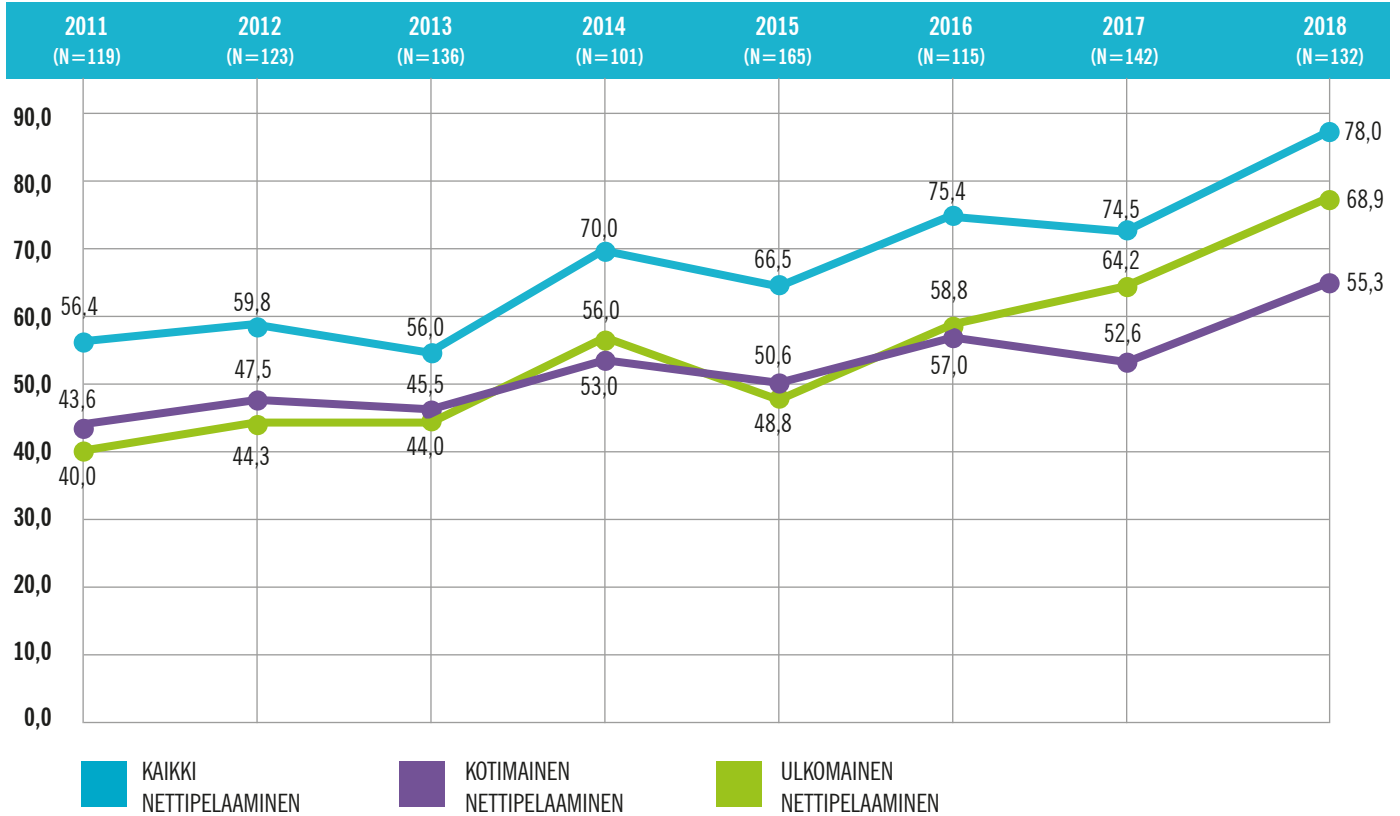
Oman pelaamisen hallinnan työkaluista mainittiin esimerkiksi nettipelaamisen estävät ohjelmat, pelisivuille haetut pelikiellot, pelisivuille asetetut talletusrajat ja henkilöllisyyden todentaminen pelitiliä luodessa. Ongelmaksi koettiin esimerkiksi se, ettei tilejä saa välttämättä lopetettua kokonaan ja että kaikkialle ei saa pelikieltoa. Useampi toivoi, että ulkomaiset nettikasinot kiellettäisiin kokonaan. Myös Veikkauksen pelaamisen hallinnan työkaluja kuvattiin, ja esimerkiksi talletus- ja tappiorajat arvioitiin toimiviksi. Moni kuitenkin kertoi, että rahapeliongelmiensa taustalla on Veikkauksen pelit, vaikka tilanne olisikin realisoitunut pahasti ongelmalliseksi vasta ulkomaiden nettirahapelien myötä. Erityisesti rahapeliautomaatit kivijalassa ja pelipisteissä sekä Veikkauksen markkinointi nähtiin ongelmallisina.

”Koin, että ainoa mahdollisuus päästä tukalasta rahatilanteesta eroon on nostaa panoksia. Ulkomaisilla sivustoilla ei ole päiväkohtaisia pelirajoituksia ja sai käyttää isoja panoksia.”

* Veikkauksen sivuilla on käytössä laaja pelirajoituskokonaisuus. Ennen ensimmäistä rahansiirtoa on jokaisen asetettava vuorokausi- ja kuukausikohtaiset rahansiirtoajat. Nopearytmiin peleihin on myös asetettava tappiorajat. Peli- tai peliryhmäkohtaisia pelinestöjä on mahdollista asettaa määrätyksi ajaksi tai toistaiseksi.

NETTIPELAAMINEN PELIKLINIKAN AVOHOIDON ASIAKKAILLA

KUVIO 1. Nettipelaajien suhteellinen osuus vuosittain Peliklinikan avohoidossa 2011–2018.

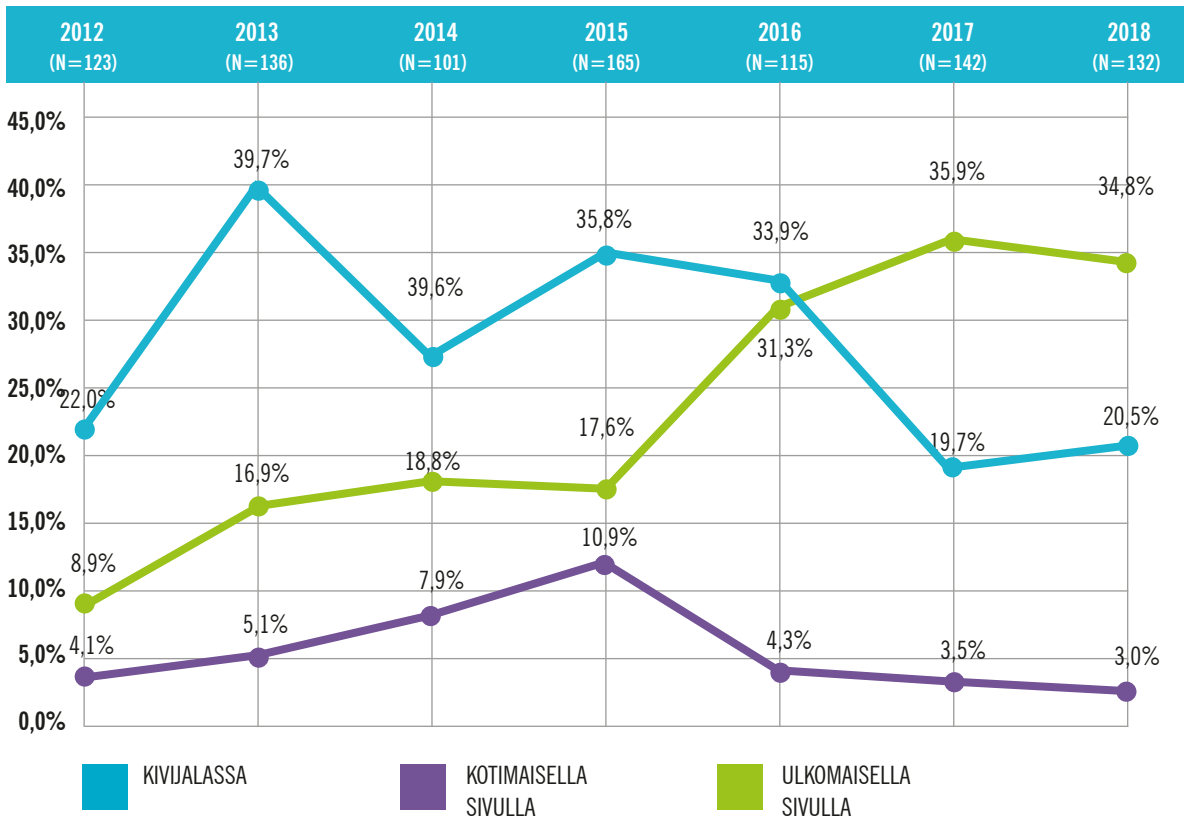
Peliklinikalla tilastoidaan asiakkaiden antamien tietojen perusteella pelatut pelit ja ongelmia aiheuttanut pelimuoto. Peliklinikan avohoittoon vuosina 2011–2018 tulleista noin 66 prosenttia oli pelannut jotakin pelimuotoa netissä. Vuosittainen tarkastelu osoittaa, että rahapelejä internetissä pelaavien suhteellinen osuus avohoidon asiakkaista on kasvanut vuoden 2011 tasosta. Erityisen voimakkaasti on kasvanut ulkomaisissa nettipalveluissa pelaavien osuus. Ulkomaisissa ja suomalaisissa nettipalveluissa pelaaminen kytkeytyvät toisiinsa, vaikka osa asiakkaista pelaakin ainoastaan joko suomalaisissa tai ulkomaisissa nettipalveluissa. Suurimmat ryhmät ovat asiakkaat, jotka pelaavat rahapelejä sekä suomalaisissa että ulkomaisissa nettipalveluissa ja asiakkaat, jotka eivät pelaa rahapelejä internetissä.

Avohoidon aineistosta 2011–2018 analysoitiin nettipelaamiseen liittyviä tekijöitä. Nuorempina asiakkaaksi tulleet pelaavat vanhempia todennäköisemmin rahapelejä internetissä. Henkilöt, joilla ei ole maahanmuuttajataustaa (syntymämaa jokin muu kuin Suomi tai kotikieli muu kuin suomi tai ruotsi) pelaavat maahanmuuttajataustaisia asiakkaita huomattavasti todennäköisemmin rahapelejä internetissä. Pikavippien ottaminen liittyy voimakkaasti internetissä tapahtuvaan rahapelaamiseen. Useiden pelityyppien pelaaminen lisää todennäköisyyttä netissä tapahtuvaan rahapelaamiseen. Masennus- tai mielialalääkkeiden käyttö näyttäisi vähentävän todennäköisyyttä pelata rahapelejä verkossa.

Ennustettu todennäköisyys pelata erityisesti ulkomaisten nettisivujen kautta laskee iän lisääntyessä. Mitä vanhempana henkilö tulee avohoidon asiakkaaksi, sen epä-todennäköisempää on, että hän pelaa ulkomaisilla nettisivuilla. Tähän ei näyttäisi vaikuttavan se onko vanhempien asiakkaiden peliongelma kehittynyt nuorena vai vasta vanhemmalla iällä, sillä peliongelman kehittymiseen kulunut aika ei selitä ulkomaisilla sivuilla pelaamista tilastollisesti merkitsevällä tasolla. Asiakkaat, jotka kokevat fyysisen terveydentilansa huonoksi pelaavat todennäköisemmin ulkomaisilla sivuilla kuin asiakkaat, joiden koettu terveydentila on hyvä. Tulotaso on yhteydessä ulkomaisten nettipalveluiden kautta tapahtuvaan pelaamiseen siten, että mitä korkeampi asiakkaan tulotaso on, sitä todennäköisemmin asiakas pelaa ulkomaisilla sivuilla.

Kotimaisen nettipalvelun kautta pelaavat asiakkaat pelaavat myös hyvin todennäköisesti ulkomaisten nettipalveluiden kautta. Suomalaisissa nettipalveluissa pelaamista selittää tilastollisesti merkitsevästi vain ulkomaisilla sivuilla pelaaminen. Tämän perusteella suomalaisissa verkkopalveluissa kautta pelaavat ovat ulkomaisten nettipalveluiden kautta pelaavia heterogeenisempi joukko, koska tilastollisesti merkitseviä selittäjiä on ainoastaan yksi.

RAHAPELIAUTOMAATIT ONGELMA PELIKLINIKAN AVOHOIDON ASIAKKAILLA

KUVIO 2. Rahapeliautomaatit eri kanavissa ongelmaksi kokeneiden osuudet Peliklinikan avohoidossa 2012–2018.

Rahapeliautomaatit on yleisin ongelmia aiheuttava pelimuoto kaikissa Peliklinikan palveluissa. Avohoidon vuosittaisista aineistoista nähdään, että viime vuosina ulkomaisilla nettisivuilla pelatut rahapeliautomaatit ovat useammin ongelma Peliklinikalle tullessa kuin rahapeliautomaatit kivijalassa tai pelipisteissä. Myös Peluurin vuosiraportissa 2018 nettipelaaminen oli aiempaa useammin yhteydenottajan ongelmien taustalla. Katso vuosiraportti⁶ täältä.

Nettipelejä saa jokainen pelaa ilman häpeä tunnetta, kuka ei tuijota sua mitä pelaat paljonko pelaat. Siinä samalla häviää sosiaalinen elämä. Olet sinä ja nettipeli. Jälkeenpäin ajatellen tajuan myös miten vaarallista se oli. Ajoin autoa ja pelasin, monta kerta kävi läheltä että olisin ajanut tieltä ulos. Töissä pelasin, kaupassa joka puolella koska sehän on helppoa nykykännyköillä. Rahan arvo häviää, koska rahan siirtäminen on niin helppoa. Saa siirtää luottokortilta, pankkikortilta, puhelinlaskuun, velaksi laskulla ym.”

⁶ <https://peluuri.fi/fi/tietopankki/peluuri-info/peluurin-vuosiraportit/peluurin-vuosiraportti-2018>

HAITTOJEN VÄHENTÄMINEN JA EHKÄISY

Lopuksi esitellään toimenpiteitä, joiden avulla pelaajat voivat itse pyrkiä estämään tai rajoittamaan pelaamistaan tai pelimainoksia silloin, kun ongelmana on juuri ulkomaiset nettirahapelit. Lisäksi pohditaan joitain yhteiskunnan toimia rahapelihaittojen vähentämiseksi myös ulkomaisten pelien osalta.

Rahapelaamisen muutosta tukee ympäristön siivoaminen pelaamisesta muistuttavista vihjeistä. Jos haluaa jatkaa tietoyhteiskunnassa toimimista, verkkoympäristöjen kokonaan välttäminen voi olla mahdoton ajatus. Myös verkkoympäristöään voi muokata. Muokkaamisessa on alkuun työtä, mutta käyttäytymisen muuttuessa verkossa myös algoritmit oppivat, eikä mainoksia välttämättä tule enää niin runsaasti.

PELAAMISTA ESTÄVÄT TAI RAJOITTAVAT TOIMET

Rahapeliongelmissa auttaviin palveluihin yhteyttä ottavat kysyvät usein apua ja etsivät työvälineitä rahapelaamisen lopettamiseen ja hallitsemiseen. Keinoja on olemassa myös nettipelaamisen rajoittamiseen. Toimet oman pelaamisen estämiseksi eivät ole vain teknisiä, vaan vahvistavat myös pelaajan omaa toimijuutta rahapelaamisen hallintaan saamisessa.

Pelitilien sulkeminen

Yli 15 prosentilla tähänkin kyselyyn vastanneista oli yli 10 aktiivista pelitiliä. Pelitilit voi sulkea yksi kerrallaan pelisivujen kautta tai lähettämällä pelintarjoajalle sähköpostia. A-klinikkasäätiö on koonnut ohjeen, jonka avulla pelitilejä voi sulkea myös kootusti. Katso ohje⁷ täältä. Veikkauksen sivuille on mahdollista asettaa pelikiellot pelimuotokohtaisesti siten, että on mahdollista jatkaa esimerkiksi Loton pelaamista mutta estää itseltään muut pelimuodot.

Rahankäytön rajoittaminen

Maksukorteille on mahdollista asettaa estot verkkomaksuihin omassa pankissa. Estoja voi pyytää myös maksunvälittäjille, joita on käyttänyt rahan siirtoihin pelitilien ja pankkitilin välillä. Käyttövaroja tai tarpeellisia menoja varten suunnattua rahaa suojatakseen voi perustaa erillisen tilin, josta ei ole siirtomahdollisuutta takaisin tilille, josta voi tehdä verkon-ostoja. Käteiseksi nostaminen on toimiva keino verkossa pelanneille, joille käteisen käsittely ei aiheuta pelihaluja. Käteinen raha on poissa tililtä, mutta käytettävissä päivittäiseen asiointiin. Yhteisessä taloudessa läheisten kanssa asuvien on mahdollista pyytää läheisiltä tukea rahankäytössä ja sen rajoittamisessa. Peliklinikalla aiemmin julkaistussa raportissa on avattu laajemmin rahapeliongelmiä kohdanneiden auttamista talousvaikeuksissa ja myös läheisten roolia siinä. Katso raportti⁸ täältä.

Esto-ohjelmat

On olemassa rahapelaamista estämään tarkoitettuja ohjelmia. Ne ovat usein maksullisia, mutta saattavat säästää lisenssin hinnan moninkertaisesti käytössä. On myös mahdollista käyttää yleisesti selaimiin tai netinkäyttöön tarkoitettuja rajoittavia ohjelmia. Esto-ohjelmista on koottu ohje Peluurin verkkosivuille: peluuri.fi.

MAINONTAA ESTÄVÄT JA RAJOITTAVAT TOIMET

Mainontaa rahapeleistä kohdennetaan internetissä juuri nettikasinoiden suurkuluttajille. Mainosten määrää voi pyrkiä vähentämään pyyhkimällä verkkoympäristöistä jälkiä rahapelaamisesta.

Selain

Rahapelaamiseen käytetyistä selaimista kannattaa tyhjentää evästeet, sivuhistoria ja välimuisti. Näin usein vierailut rahapelisivut eivät tule näkyviin esimerkiksi osoitekentässä, ja tämä on alku myös sille että mainosalgoritmit oppivat ettei mainoksia kannata kohdentaa. Selaimiin on mahdollista lisätä mainonnan estävä ad blocker -lisäosa. Selaimen mainosasetukset voi tarkistaa.

Sosiaalinen media

Usein yksityisasetusten alta löytyvät mainosasetukset on hyvä tarkistaa. Esimerkiksi Facebookissa mainosasetuksista löytyy kiinnostuksenkohteet, joiden perusteella mainoksia kohdennetaan. Mainoksia voi myös opettaa. Rahapelimainoksia tai rahapeliäiheisiä julkaisuja voi piilottaa tapahtumavirrasta ja merkitä niitä ei-sopiviksi julkaisuiksi. Seurattavien henkilöiden, profiilien ja sivujen joukosta kannattaa karsia kasinot, niitä mainostavat affiliaatit ja muut rahapelejä julkaisuissaan mainostavat tahot. Myös rahapelaamista tai voittoja hehkuttavien kavereiden julkaisuja voi piilottaa.

Sähköposti

Sähköpostimainonnasta eroon pääseminen on vaikeaa, koska mainostus on niin runsasta. Tehokkain keino on vaihtaa sähköpostiosoite kokonaan uuteen. Tällöin kannattaa ottaa käyttöön sellainen sähköpostipalvelu, jossa esimerkiksi kasinomainokset voi ohjata suoraan roskapostiin, ilman että niitä täytyy käydä manuaalisesti läpi. Jos sähköpostiosoitteen vaihtaminen ei ole mahdollista, pelimainokset voi ohjata roskapostiin. Mainosten ”lopeta tämän uutiskirjeen tilaus” linkkiä ei kannata klikata. Se vahvistaa mainostajalle, että tätä sähköpostia lukee joku ja mainospostia saattaa tulla entistä enemmän.

Hakukoneet

Google käyttää hakuhistoriaa mainosten kohdentamiseen. Voi viedä aikaa, ennen kuin se unohtaa. On mahdollista kokeilla säätää googlen mainosasetuksia tai kokeilla muita hakukoneita.

⁷ <https://paihdelinkki.fi/oma-apu/rahapelaaminen/pelaamisen-rajoittaminen/pelitilien-sulkeminen>

⁸ <http://peliklinikka.fi/wp-content/uploads/2018/01/Talous-ja-velkavaikkeuksien-kohtaaminen-rahapeliongelmissa-auttavissa-tuki-ja-hoitopalveluissa-Maria-Heiskanen-2018.pdf>

YHTEISKUNNAN TOIMET

Kaikkien osalta kanavointi ei ole vastuullista

Suomessa pohditaan, miten kotimainen peliyhtiö voisi parhaalla mahdollisella tavalla houkuttaa tai kanavoita pelaajat pelaamaan omilla sivuillaan ulkomaisten sivujen sijaan, jolloin pelaajat olisivat esimerkiksi pakollisten rajoitusten piirissä. Tämän kyselyn tulokset kertovat vain sellaisista tilanteista, jolloin rahapelaamisesta on aiheutunut niin paljon ongelmia, että pelaajat ovat yhteydessä auttaviin palveluihin. Tämä ryhmä käyttää todennäköisesti paljon rahaa ulkomaisilla pelisivuilla, mutta heidän pelaamistaan ei voi käyttää kanavoimien, eli runsaamman mainostamisen tai houkuttelevampien pelien kehittämisen perusteena. Vastuullinen kanavointi houkuttelee kotimaiselle sivuille pelaajia, joille ongelmia ei ole vielä aiheutunut.

Pelinestot mahdolliseksi heille, jotka sitä toivovat

Suomessakin keskustellaan mahdollisuudesta estää pelaaminen ulkomaisilla sivuilla Suomesta käsin kokonaan joko IP-blokkausta tai maksurajoituksia hyödyntäen. Näiden tulosten ja Peliklinikalla tehdyn asiakastyön kokemuksen perusteella olisi syytä tarjota nykyistä parempia vaihtoehtoja oman pelaamisensa rajoittamiseen niille pelaajille, joilla on voimakas toive ja tahto sitä tehdä. Tähän saattaisi riittää kevyemmätkin toimenpiteet kuin ulkomaille pelaamisen estäminen kaikilta. Viranomaistaho voisi esimerkiksi ylläpitää rekisteriä, johon itsensä lisäämällä saisi samalla kertaa peliestot ja mainostuskiellot kaikkiin niihin nettikasinoihin, jotka tällaista rekisteriä olisivat sitoutuneet noudattamaan.

Ongelmien tunnistaminen ennen ulkomaille siirtymistä

Tämän kyselyn vastauksissa ulkomaisten nettipelien ongelmien vakavuus korostui. Liikettä Veikkauksen peleistä ulkomaisiin peleihin on selvästi näkyvissä. Osa kertoi aloittaneensa pelaamisen Veikkauksella, toiset kuvasivat siirtyneensä ulkomaisille sivuille sen jälkeen, kun Veikkauksen pelirajoitukset olivat tulleet täyteen. Veikkauksen pelejä pelanneiden joukosta voitaisiin pyrkiä tunnistamaan mahdollisista ongelmista kertovaa pelikäyttäytymistä. Verkkoympäristön siivoaminen rahapeleistä vaatii pelaajalta nykyisin useita ja monimutkaisia toimenpiteitä, ja keskitetyt, viranomaisten ylläpitämät työkalut olisivat siinä avuksi. Voitaisiin myös miettiä, olisiko mahdollista kehittää yksi tehokas pelinesto-ohjelma, jota voisi tarjota myös Veikkaukselle pelinestojäsenasettaneille.

Velkaantumisen ehkäisy tärkeää

Suurempien voittojen tavoittelu voi liittyä esimerkiksi pyrkimykseen ratkaista jo syntyneitä talousongelmia. Velkaantuminen näyttäisi olevan yhteydessä nettipelaamiseen, ja ulkomaisten nettipelien tuomien ongelmien vakavuus saattaakin liittyä juuri taloudellisten ongelmien kasvuun. Suuremmat panokset tarkoittavat myös suurempia häviöitä. Ongelma saattaakin kärjistyä ja kasvaa uudenvuoden mittasuhteisiin juuri silloin, kun siirrytään pelaamaan ulkomaisilla sivuilla. Kulu- tusluottojen ja pikalainojen saamisen ja mainostamisen rajoittaminen, positiivinen luottorekisteri, lainojen korkokatto ja velkaongelmissa auttavien palvelujen riittävät resurssit ovatkin tärkeitä keinoja myös rahapeliongelmiin syvenemisen estämiseksi.

Mainonnan hillintä on yhteinen haaste

Vastaajat kuvasivat ulkomaisten peliyhtiöiden mainontaa runsaaksi. Esimerkiksi tarinat suurista voitoista olivat saaneet kokeilemaan ulkomaisia kasinosivuja. Omasta verkkoympäristöstä voi pyrkiä vähentämään rahapelimainontaa, mutta myös yhteiskunta voi mainontaa tehokkaasti valvomalla ja rajoittamalla tukea pelaajia ja ehkäistä ongelmia.

Haittojen vähentämisessä tarve kokonaisvaltaiselle tarkastelulle

Tarve yhteiskunnan ponnistuksille rahapelihaittojen vähentämiseksi myös ulkomaisen nettipelien on näiden tulosten perusteella entistä ajankohtaisempaa. Peliklinikan asiakasaineistojen pitkäaikaisesta tarkastelusta nettipelaamisen osuus näyttäisi kasvavan. Kokonaisvaltaisen rahapelipoliittisen ohjelman tarve Suomessa on ilmeinen, jotta voidaan tarkastella kokonaiskuvaa yksittäisten muutosten sijaan.

Jokaista autetaan

Yleistynyt puhe siitä, että pelattua rahaa valuu ulkomaille vaikka ongelmat jäävät hoidettavaksi Suomeen, saattaa aiheuttaa epävarmuutta pelaajalle tämän oikeudesta palveluihin. Rahapeliongelma on usein pelaajaa ja tämän läheisiä voimakkaasti vahingoittava, riippumatta siitä millaisista peleistä ongelmat ovat syntyneet. Rahapeliongelmaan haetaan nykyiselläänkin apua usein vasta kun ongelmat ovat kärjistyneet. Auttavien palvelujen vahva viesti onkin, että jokainen pelaaja ja läheinen on oikeutettu apuun ja tukeen.

PELI
KLINIKKA

Siltasaarenkatu 12 A, 6 krs
00530 Helsinki

PELIRAJAT'ON

www.peliklinikka.fi

www.pelirajaton.fi

www.peluuri.fi

www.tiltti.fi